

Голові разової спеціалізованої вченої ради щодо захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії Юхименка Ігоря Ігоровича за спеціальністю 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара доктору політичних наук, професору, завідувачу кафедри міжнародних відносин Іщенко Ігорю Васильовичу

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата політичних наук, доцента, доцента кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара Петрова Павла Григоровича на дисертаційне дослідження Юхименка Ігоря Ігоровича «Технології зовнішньої політики Північної Кореї», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, в галузі знань

29 Міжнародні відносини

Актуальність дослідження. Сучасна система міжнародних відносин визначається складністю та залученістю багатьох суб'єктів до участі у ній. Такі суб'єкти здебільшого характеризуються продемократичним вектором розвитку та системи функціонування у міжнародному просторі та виступають рушійними елементами функціонування сучасної системи міжнародних відносин. Проте, виокремлюються й такі суб'єкти системи міжнародних відносин, що предметно

вирізняються засадами свого функціонування та характеризуються авторитарним/тоталітарним системним характером. Варіативність суб'єктів міжнародних відносин, особливо за умови наявності таких, що є діаметрально протилежними широкому загалу обумовлюють потребу чіткого технологічного розуміння їх функціонування у рамках сучасної системи міжнародних відносин і відповідно, первинно, актуалізують тематику дисертаційного дослідження. Актуальність дослідження Північної Кореї також постає у контексті непрямой участі у зовнішній агресії проти нашої держави, таким чином, розуміння моделей, інструментів діяльності Північної Кореї у міжнародному просторі володіє стратегічним характером для України.

Практичне значення. Дисертаційне дослідження робить істотний науковий внесок до української науки, володіє теоретичним та практичним значенням, має засади для модернізації, зокрема зовнішньої політики України щодо Північної Кореї.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукові положення, рекомендації, висновки, які сформульовані у дисертаційному дослідженні мають належний ступінь обґрунтованості, що обумовлюється, у першу чергу, правильністю обраних методів дослідження, зокрема технологічного підходу як фундаментального у рамках дослідження, використання принцип єдності історичного та логічного, принцип об'єктивності, комплексності та системності, ряду аналітичних методів тощо. Опрацьовано вагому кількість джерел (173), більшість яких іноземною мовою.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів. Отримані результати містять необхідний рівень наукової новизни. Варто відмітити, що дисертаційне дослідження у першу у вітчизняній науці здійснює комплексне дослідження технологій зовнішньої політики Північної Кореї. Автором у першу у вітчизняному полі наукових знань розглянуто суб'єктні відносини у зовнішній політиці КНДР. Були виділені основні суб'єкти, які приймають участь у прийнятті зовнішньополітичних рішень, що дає змогу зрозуміти логіку їх прийняття та в цілому зрозуміти причини формування технологій, враховуючи

особливості тоталітарних методів управління у доповнення до історичних чинників; також були визначені об'єкти указаних в роботі технологій зовнішньої політики КНДР. Країни, з якими контактує Північна Корея були розділені на категорії за принципом лояльності країн до режиму Кім Чен Ина при прийнятті регіональних чи глобальних політичних рішень на такі категорії: «союзницькі держави», «нейтральні країни та міжнародні організації» та «держави-вороги». Це дало змогу у повній мірі використати історичний метод дослідження для прослідкування генезису та еволюції технологій зовнішньої політики КНДР; було дане визначення технології «ідеологізації» в зовнішній політиці Північної Кореї. В роботі було доведено, що ідеологізація в Північній Кореї грає ключову роль, формуючи культуру, пропаганду, політичну стратегію, суспільну думку та поведінку громадян. Цей підхід використовується як основа для реалізації інших технологій зовнішньої політики Пхеньяну, включаючи її основні принципи, інтереси та цінності. Ці принципи та цінності потім втілюються на міжнародній арені через описані в роботі технології. Завдяки ідеологізації відбувається ідейне та ціннісне зовнішньополітичними суб'єктами Північної Кореї, а також визначення і втілення стратегічних напрямків політики КНДР на міжнародному рівні; інструменталізація ядерного потенціалу країни, або «ядерна могутність» була описана як окрема зовнішньополітична технологія, яка є ефективним універсальним засобом використання факту розробки та володіння ядерною зброєю для досягнення зовнішньополітичних цілей країни. Були викладені її цілі та дана оцінка ефективності технології; була описана технологія асиметричної дипломатії як ключовою зовнішньополітичною стратегією КНДР. Ця стратегія характеризується незвичайними, інноваційними та вартісно-ефективними підходами. Та пояснює, причини нестандартної поведінки країни на міжнародній арені. Дипломатія як форма комунікація – це завжди діалог, який може мати результат, корисний або однієї із сторін, або двом та більше сторонам одночасно. Асиметрична дипломатія – це стратегічна комунікація слабкої сторони, націлена на результат через використання більш дешевих та менш затратних засобів [с. 9-10].

Оцінка змісту дисертації, її завершеності та відповідності встановленим вимогам. Дисертаційне дослідження складається зі вступу, трьох розділів з висновками, висновків та списку використаних джерел, структура дисертації логічна і послідовно сприяє розкриттю теми дослідження, досягненню мети та виконанню поставлених завдань.

У першому розділі «Теоретико-методологічні основи дослідження технологій КНДР» здійснюється комплексний аналіз термінологічної бази дослідження, що сприяло подальшій систематизації наукового дослідження. Аналізується методологія та методика дослідження технологій зовнішньої політики Північної Кореї. Досліджуються теорії та концепції зовнішньої політики КНДР, що дозволило зрозуміти її фундаментальні засади.

У другому розділі «Сутність та структура технологій зовнішньої політики КНДР» розкриває історичну сутність побудови та реалізації технологій зовнішньої політики Північної Кореї, сутність та суб'єкти зовнішньополітичних технологій держави. Окремо досліджуються об'єкти технологій та сутність суб'єктно-об'єктних відносин у зовнішній політиці КНДР, що у комплексі дозволяє зрозуміти, у першу чергу, інституційну сутність технологій зовнішньої політики Північної Кореї.

У третьому розділі «Особливості технологій зовнішньої політики КНДР» здійснюється дослідження практичних елементів, зокрема ідеологізації як технології зовнішньої політики КНДР, застосування інструменту ядерного потенціалу та асиметричної дипломатії як зовнішньополітичних технологій Північної Кореї, що сприяє розумінню не лише теоретично-історичних засад, але й фундаментального усвідомлення практичної реалізації технологій зовнішньої політики Північної Кореї.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих працях. Дисертаційне дослідження І.І. Юхименка пройшло перевірку спеціальною антиплагіатною системою, що свідчить про відсутність порушень академічної доброчесності автором, здійснюється дотримання правил цитування та посилання. Основні ідеї дисертаційного дослідження представлені необхідною

кількістю опублікованих праць у фахових профільних виданнях України та у рамках міжнародної наукової конференції.

Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертації. Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження, необхідно зазначити, що у контексті такої тематики варто було приділити увагу таким дискусійним аспектам.

По-перше, у рамках дисертаційного дослідження змістовно обґрунтовується як теоретично, так і практично технології зовнішньої політики Північної Кореї щодо держав котрі є протилежними щодо її політичного режиму (демократичні). Проте, не є цілком висвітленим питання реалізації технологій зовнішньої політики Північної Кореї до дружній до неї держав, що надало би змогу більш комплексно зрозуміти позиціонування Північної Кореї у сучасній системі міжнародних відносин.

По-друге, враховуючи тривалий вплив міжнародної правової системи на Північну Кореї і як наслідок обмеженість технологічного, промислового розвитку було б доцільно оцінити можливий вплив, зокрема КНР на модель поведінки Північної Кореї у системі міжнародних відносин і як наслідок впливу на її технологій зовнішньої політики, окресливши варіативність реалізацію ними не власним національних інтересів, а стратегічних цілей КНР.

По-третє, відповідно до національних інтересів України та зважаючи на продемократичність сучасної системи міжнародних відносин, сформулювати більш чіткий алгоритм протидії деструктивним технологіям зовнішньої політики Північної Кореї.

Зазначені дискусійні питання не є негативними, володіють рекомендаційним характером та не впливають на високий рівень дисертаційного дослідження.

Висновок. Дисертація Юхименка Ігоря Ігоровича на тему «Технології зовнішньої політики Північної Кореї» є самостійним науковим дослідженням, що за актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів відповідає спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії та

Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. №44, а її автор – Юхименко Ігор Ігорович заслуговує на присудження йому ступеня доктора філософії у галузі знань 29 Міжнародні відносини за спеціальністю 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії.

РЕЦЕНЗЕНТ

Кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних відносин
Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара

 Павло ПЕТРОВ

Підпис рецензента засвідчую:

Вчений секретар Дніпровського
національного університету імені Олеся
Гончара, кандидат фізико-
математичних наук, доцент

 Тетяна ХОДАНЕН

